

INTRODUCCIÓ.

- **EL CONCEPTE DE DRET CIVIL.**

- ***La norma jurídica, en general: la seva estructura. El destinatari de la norma.***

Dret natural * S'identifica amb el bé comú o concepte de justícia en abstracte (Ideal de Justícia).

Dret humà * Conjunt de normes per regular la convivència en societat. Aquestes normes es basen en la idea d'un ordre just. El compliment d'aquestes normes pot imposar-se de manera coactiva.

Les persones estructuren les regles a través de les normes jurídiques.

Norma Jurídica * precepte de caràcter general encaminat a regular la convivència dins d'una comunitat, i l'observança de la qual pot ser imposada pel poder directiu d'aquella (per la força).

Ordenament jurídic * conjunt de normes jurídiques d'una comunitat.

Estructura de la Norma Jurídica * té com a finalitat regular la conducta humana de forma obligatòria dins d'una determinada comunitat.

Elements de la norma jurídica:

- Supòsit o situació de fet.
- Conseqüència jurídica o efecte jurídic normal de la norma:
 - deure que tothom té de complir la norma jurídica.
 - reconeixement de la validesa i eficàcia de totes les relacions jurídiques que s'han constituït sobre la base d'una norma jurídica.
- Conseqüència extraordinària de la norma jurídica: es produeix quan hi ha un incompliment de la norma jurídica i hi ha una sanció corresponent.

Destinatari de la norma jurídica :

Qui serà el destinatari de la norma jurídica? Seran els particulars, els funcionaris, l'Estat? O bé seran en cada cas aquells als quals afecta?

Albadalejo diu que serà destinatari aquell a qui li afecta la norma, a qui va dirigida.

L'art. 6 del Codi Civil, diu però que, la ignorància de les lleis no excusa del seu incompliment , per tant tothom és destinatari.

Eficàcia obligatòria de les lleis: el destinatari serà aquell al qual va destinada una norma. Ara bé, hi ha determinats supòsits en els quals hi ha destinataris amb l'obligació de conèixer la norma jurídica (p.ex. els que estudien o apliquen la norma). Aquesta obligació és el Principi IURA NOVIT CURIA (obligació imperativa de conèixer la norma).

- ***El concepte de dret civil: la matèria civil.***

Per poder elaborar un concepte, hem de veure l'evolució d'aquesta matèria al llarg del temps. A l'època

romana el IUS CIVILE identificava el dret civil i es contraposava al IUS GENTIUM. El Ius civile s'aplicava als ciutadans romans que gaudien de l'estatus civitati, familia i liberatis i l'IUS GENTIUM era pels no ciutadans.

Aquest concepte passa a l'Edat Mitjana i es contraposa als drets locals de cada regne. En una segona fase, la reunificació de regnes i la força del dret canònic fa que es contraposi amb aquest nou dret.

A partir del Renaixement amb la creació de l'Estat Nació, l'IUS CIVILE passa a considerar-se com el dret general privat de l'Estat, concepte que encara perdura a l'actualitat, en front als drets privats especials que neixen de les noves necessitats que sorgeixen amb l'evolució social (dret mercantil).

El dret civil quedarà reservat a matèries dins l'àmbit privat que no tenen un desenvolupament especial, una regulació pròpia. I a les qüestions de l'àmbit privat general.

Sobre aquesta base, el dret civil, és el dret privat de caràcter general que regula les relacions bàsiques de la convivència humana.

Dret civil: Sistema de normes de caràcter general que regula les relacions jurídiques dels particulars dins de l'agregat social al que pertanyen, protegint a la persona en sí mateixa i els seus interessos tan en l'ordre moral com patrimonial. Castan.

* protecció d'interessos particulars: individuals i col·lectius.

* protecció de drets: moral i patrimonial.

La matèria civil inclou totes les qüestions que fan referència a la personalitat en sí mateixa:

- Persona física o jurídica
- Drets de la personalitat (honor, imatge...)
- Família (org., relacions de parentiu, economia...)
- Patrimoni: drets reals, obligacions i contractes.
- Successió hereditària.

• La distinció entre dret públic i dret privat. El dret privat general i els drets especials.

Dret Públic * Conjunt de normes que regulen l'organització i activitat de l'Estat i dels demés ens públics en si mateixos i en les seves relacions com a tals. Aquell dret que regula la configuració dels ens públics i les relacions que mantenen en el seu funcionament.

Dret Privat * Conjunt de normes que regulen les relacions entre els particulars quan es relacionen entre si o bé aquelles en les quals intervé un ens públic però ho fa com a particular.

* El Dret Públic seria aquell conjunt de normes que regularien les relacions jurídiques d'un ens públic quan aquest actua investit d'Imperium (potestat pública) i Privat quan no està investit d'imperium.

* Hi ha altres distincions que no són del tot correctes o exactes com que el públic és un dret irrenunciable, que s'imposa sempre. Que no té contingut patrimonial.

* Una tercera postura representada per les doctrines tripartites considera que no només podem parlar de dret públic o privat, sinó que hi ha un tercer grup de matèries que participen tan del dret públic com privat. Per exemple el dret laboral.

Dret privat general i drets especials: el dret privat general opera com a tronc comú que abasta tota la matèria relativa al dret privat. Hi ha matèries que com a resposta a noves necessitats socials s'han desenvolupat molt. De tal manera que s'han anat deslligant del dret civil i han anat adquirint una autonomia pròpia (Dret mercantil). El dret privat especial té una autonomia legislativa, autonomia científica (s'estudia al marge del dret civil) i autonomia didàctica pròpia.

- **La coexistència de règims jurídics civils i l'ordenament civil a Catalunya.**
- ***La Constitució de 1978 i el reconeixement general dels drets civils territorials.***

Aprobada el 6 de desembre de 1978, fixa l'estructura de l'Estat. En el seu article 149 reconeix de forma expressa la possibilitat de que les Comunitats Autònomes on hi hagi dret civil propi, a través dels òrgans legislatius, puguin elaborar noves lleis destinades a la conservació, modificació i desenvolupament del dret civil propi. A Catalunya hi ha plena autonomia legislativa pel que fa al dret civil català.

- ***L'ordenament civil de Catalunya: el su caràcter incomplet.***

Durant uns 300 anys el dret civil català no va estar vigent i per tant, no s'ha anat adaptant a la realitat. Així, hi ha una sèrie de mancances que fan que s'hagi d'acudir al dret civil espanyol (Codi Civil).

- ***El dret civil vigent a Catalunya: les nocions de vigència i aplicació.***

El dret civil vigent a Catalunya és tan el Dret Civil Català com el dret civil espanyol o comú. Ara bé, el dret civil català és d'aplicació només al territori de Catalunya i no ho és fora, més que en els casos especialment reconeguts per la llei. El dret civil comú, tindria aplicació a Catalunya únicament en els supòsits que hagi estat determinat en la Constitució o altra llei de forma directa o per defecte de norma civil catalana.

Normes de dret civil a Catalunya:

- Compilació de dret civil català aprovada el 21 de juliol de 1960 és una refosa de normes ordenades sistemàticament, d'aplicació a tot el territori català. Conté dret civil general i drets locals específics. Té 344 articles, 4 llibres, 4 disposicions finals i 8 disposicions transitòries.

Llibre I Dret de la família.

Llibre II Dret de successions.

Llibre III Drets reals.

Llibre IV Obligacions, contractes i prescripció.

L'Estatut i el Parlament de Catalunya en la seva potestat d'elaborar noves lleis destinades a la conservació, modificació i desenvolupament del dret civil propi, han optat per legislar amb Lleis Especials amb la finalitat política de tancar el cercle i crear un codi civil català recopilant i estructurant totes aquestes lleis que ja existeixen.

- ***La relació entre el dret civil català i el dret civil estatal a Catalunya: aplicació directa del dret estatal, aplicació preferent del dret català i aplicació supletòria del dret estatal.***

* Aplicació directa del dret civil espanyol (Codi Civil): quan vagi referit a matèries que la CE'78 hagi reservat expressament com a competència de l'Estat.

Art.149 1.8 C.E. l'Estat té competència exclusiva pel que fa a la legislació civil en matèria de:

- Aplicació i eficàcia de les normes jurídiques.
- Formes del matrimoni.
- Ordenació dels registres públics.
- Resolució de conflictes de lleis.
- Bases de les obligacions contractuals.
- Fonts del dret amb respecte a les normes de dret foral o especial.

Art. 13.1 del Codi Civil: les disposicions del títol preliminar, en quant determinen els efectes de les lleis i les regles generals per a la seva aplicació, així com les del títol IV del llibre I, amb excepció de les normes d'aquest últim relatives al règim econòmic matrimonial, tindran aplicació general i directa a tot l'Estat Espanyol.

* Aplicació preferent del Dret civil Català en totes aquelles matèries no reservades a l'Estat, i que el legislador català ja hagi desenvolupat a través de lleis en base a la competència reconeguda a la C.E.

* Aplicació supletòria del dret civil estatal (Codi Civil): per defecte de norma catalana que reguli el supòsit concret i sempre i quan s'hagi esgotat tot el sistema de fonts del dret català: llei i costum, i que no hi hagi principi general de dret català que ho reguli.

• LES FONTS DE L'ORDENAMENT JURÍDIC.

- *Les fonts de l'ordenament jurídic: fonts formals i fonts materials.*

Són els mitjans a través dels quals es creen i es manifesten les normes jurídiques.

Fonts materials* Organismes o forces socials que tenen el poder d'establir normes. Creen la norma jurídica (poder legislatiu).

Fonts formals* Diferents formes o mitjans d'establir les normes. (lleí, costum).

La llei és la principal font de l'ordenament jurídic.

Art. 1.1 C.C.: Les **fonts de l'ordenament jurídic espanyol** son:

- Llei
- Costum
- Principis generals del dret.

Principi de jerarquia normativa: les fonts de l'ordenament jurídic tenen diferent rang. Les de rang inferior queden subordinades a les de rang superior.

Llei Costum Principi general del dret

Art. 1.2 Codi Civil: No tindran validesa les disposicions que contradiguin una altra de rang superior.

- ***La llei. La integració de la llei: l'analogia legis. El dret de la Unió Europea i la seva influència en el dret intern.***

Llei * Norma jurídica estatal i escrita que té una especial importància i que es diferencia de les demés normes jurídiques per la seva procedència i pels especials requisits que són necessaris per la seva formació.

* Característiques:

- Caràcter intrínsec (intern): racionalitat, obligatorietat, generalitat.
- Caràcter extrínsec (extern): promulgació, publicació.

* Tipus de lleis:

- Lleis orgàniques i ordinàries: són les de rang superior. La diferència està en el tipus de matèria que regulen. S'aprovaran per majoria absoluta de la cambra legislativa corresponent.
- Decret llei: llei que emana del govern (iniciativa legislativa del govern) per raons d'urgent i extraordinària necessitat. Ha de ser ratificada per les Corts en el termini d'un mes a partir de la seva promulgació.
- Decret legislatiu: les Corts deleguen al govern perquè aquest pugui dictar una llei sobre una matèria amb autorització expressa de les Corts, es canalitza a través d'una llei de bases.
- Lleis derivades de la potestat legislativa del govern o d'altres òrgans de govern. Són el Real decret, Ordres ministerials, Resolucions de les direccions generals. Es troben subordinades a una llei superior.
- Altres tipus de normes amb qualificació de llei. Art. 1.5 C.C.: les normes jurídiques contingudes als tractats internacionals no seran d'aplicació directa a Espanya en tant que no hagin passat a formar part de l'ordenament intern a través de la seva publicació íntegra al BOE.
- Concordat: tractat internacional ratificat entre Espanya i el Vaticà.
- Dret estranger: s'utilitza si la norma de conflicte remet a l'aplicació a Espanya del dret estranger.
- Convenis col·lectius: són acords entre empresaris i treballadors. La CE'78 els dona força vinculant i l'Estatut dels Treballadors els considera com a font de dret que té un rang que els situa després de les lleis laborals i de les disposicions reglamentàries de l'Estat.

* El dret de la Unió Europea i la seva influència en el dret intern:

La U.E. és una organització supranacional amb potestat legislativa, amb normes vinculants en allò que és competència exclusiva seva. (Lasarte).

• ***El costum.***

És la pràctica efectiva i repetida d'una determinada conducta i que no sempre té transcendència jurídica. Per tenir-la, ha de complir uns requisits.

* Diferència entre costum i llei:

- L'origen: la llei procedeix del poder soberà de l'Estat, el costum prové de la societat.
- La forma: el costum és sempre tàcit (no està escrit) en canvi la llei, sempre té forma escrita i compleix requisits i solemnitats.

* Requisits del Costum:

El costum és font supletòria de dret en primer grau. S'aplicarà per defecte de llei.

- Ús. Element objectiu, material. Realització d'una sèrie d'actes extern de manera uniforme, general, duradera i constant.
- OPINIO IURIS SEU NECESSITATIS. Voluntat general de que aquell ús tingui força obligatòria per regular aquell punt concret de que es tracti. Consciència de que allò obliga al col·lectiu.
- No ser contrari a la llei.
- No ser contrari a la moral ni a l'ordre públic.

* Tipus:

- Per l'abast d'aplicació territorial:

- General.
- Regional.
- Local.

- Per la matèria que regula:

- General. Abasta tot l'àmbit d'una figura jurídica.
- Especial. Es refereix a un tipus concret de figura jurídica.

- Per la transcendència i acceptació.

- PRAETER LEGEM. Costum fora de la llei que regula aquelles situacions que la llei no regula.

Si no hi ha llei se li reconeix eficàcia jurídica. És aplicable sempre que compleixi els quatre requisits.

- CONTRA LEGEM. Regula situacions que ja tenen una regulació per llei, contradient la llei existent.

Art. 1.3 Codi Civil: el costum només regirà en defecte de la llei aplicable. Per tant, el Codi civil no reconeix validesa al costum contra legem.

- SECUNDUM o PROPTER LEGEM. Regula una situació que ja té llei, no contradient-la, sino interpretant-la. Defineix el sentit en que s'ha d'interpretar la llei.

El Codi civil no és pronuncia. Aquest costum interpretatiu s'accepta per la doctrina majoritària, i es pot tenir en compte a l'aplicar la llei.

* Prova del Costum.

Per fer valer l'aplicació d'un costum s'ha d'al·legar i provar amb els mitjans de prova habituals (doc., testimonis, informes pericials...).

- ***Els principis generals del dret.***

Són les idees fonamentals que informen el dret positiu (vigent) que es conté dins de les lleis i costums. I en última instància aquestes directrius que deriven de la idea de justícia com a tal (una abstracció del que es considera de justícia).

És una font supletòria de segon grau. Només aplicable en defecte de llei i de costum.

*Requisits:

- Vigència del principi. S'ha de tractar d'un principi recollit dins el dret. Provant que està recollit en una o més lleis o costums als quals inspira. La prova de la vigència correspon a la part que al·lega l'aplicabilitat del principi.
- Aplicable al cas concret. Que no hi hagi llei ni costum aplicable.

S'apliquen a través de la ANALOGIA IURIS (Principi d'Analogia):

- haurem de tenir un cas que no estigui regulat ni per llei ni per costum.
- s'aplica el principi general de dret per analogia.

- ***Els elements de complementació de l'ordenament: la jurisprudència.***

Jurisprudència* manera habitual en que un tribunal decideix una qüestió a través de les seves sentències (més d'una). En sentit restringit s'enten per jurisprudència només la del Tribunal Suprem.

4. LA INTERPRETACIÓ I L'APLICACIÓ DE LA NORMA JURÍDICA.

- ***La interpretació de la llei. Els criteris d'interpretació. Classes d'interpretació.***

La finalitat d'una norma és regular la vida social; aquesta regulació es fa aplicant la norma. Però per aplicar-la hem de conèixer el seu sentit a través dels signes amb que es manifesta (text).

Classes d'interpretació:

* Segons la matèria que interpreta:

- Interpretació de les normes jurídiques: s'interpreta la norma en si.
- Interpretació dels negocis jurídics: s'interpreta un contracte o negoci otorgat entre particulars dins el dret privat.

Coincideix en que el que s'interpreta és la voluntat d'aquells que han concorregut a l'elaboració de la norma jurídica o a l'otorgació del contracte.

* Segons el seu resultat:

- I. Declarativa: el sentit que obtenim a l'interpretar la norma és igual que el text de la norma.
- I. Extensiva: el sentit que obtenim mitjançant la interpretació és més ampli que el text de la norma, va més enllà.
- I. Restrictiva: el sentit de la norma resulta més restringit que el text de la norma.
- I. Correctora: el sentit que obtenim és diferent al text de la norma. (Per igual, és un terme que podem interpretar com a parts proporcionals).
- I. Integradora: per evitar utilitzar el dret supletori, analitzem totes les normes d'una matèria intentant obtenir una conclusió jurídica que se'ns permeti aplicar al supòsit de fet que no es troba regulat. Integrar el dret català, vol dir que de la globalitat de preceptes intentem obtenir un sentit que es pugui aplicar al cas. El Codi Civil català estableix aquest precepte.

* Segons l'autor:

- I. Pública: la fa una autoritat o un organisme oficial, pot ser
 - autèntica: la fa el mateix legislador.
 - usual: la fa el jutge a l'aplicar la norma jurídica.
- I. Privada: la fan els estudiosos del dret. Queda subordinada al prestigi o qualificació del que la fa. No té força vinculant.

Art. 3.1 del Codi Civil : les normes s'interpretaran segons el sentit propi de les seves paraules, en relació al context, els antecedents històrics i legislatius, i la realitat social del temps en que han de ser aplicades, atenent fonamentalment a l'esperit i finalitat d'aquelles.

Amb caràcter específic en Testaments art.675 : tota disposició testamentària s'entendrà en el sentit literal de

les seves paraules i en cas de dubte prevaldrà el que es consideri més conforme a la intenció del testador.

I en Contractes art.1281: si els termes d'un contracte son clars i no deixen lloc a dubte sobre la intenció dels contractants es seguirà el sentit literal de les seves clausules. Si les paraules semblen contraries a la intenció evident dels contractants, prevaldrà aquesta.

1282: per jutjar la intenció dels contractants s'atendrà als seus actes, coetanis i posteriors al contracte.

1283: qualsevol que sigui la generalitat dels termes d'un contracte, no s'entendran compreses en ell coses i casos diferents a aquells que els interessats es van proposar contractar.

1284: si alguna clausula admet diversos sentits, s'entendrà el més adequat perquè sorgeixi efecte.

1285: les clausules s'interpretaran les unes per les altres, atribuint a les dubtoses el sentit que resulti del conjunt de totes.

1286: les paraules amb diferents significats s'entendran en aquell més conforme a la naturalesa i objecte del contracte.

1287: l'ús o el costum es tindran en compte per interpretar ambigüetats dels contractes, suplint en aquests l'omissió de clausules que ordinàriament poden establir-se.

1288: la interpretació de les clausules fosques d'un contracte no han d'afavorir a la part que hagués ocasionat aquesta falta de claretat.

• ***L'equitat.***

És un procediment inspirador de solucions que es canalitzen adequant l'aplicació de la norma al cas concret, no és una font directa o formal de dret.

Pel que fa a la seva construcció jurídica gira al voltant de dos idees:

- l'aristotèlica d'adequació del cas general al particular
- la cristiana d'adequació de la norma al cas concret, sense que sigui massa rigorós el precepte general

Té una triple funció:

- Interpretar la llei i corregir l'excessiva generalitat.
- Utilitzar-la com a element constitutiu de dret positiu. Donar flexibilitat a la norma atenint-nos a les circumstàncies d'un cas concret i sempre que ho permeti el legislador.
- És un element integrador de la norma quan no hi ha llei i hem de trobar una solució jurídica a un cas concret. Analitzant els preceptes que hi tinguin relació, donant solució a un cas concret en base a l'equitat.

Sempre s'haurà de tenir en compte la norma. Si aplicar la norma resulta injust, s'haurà d'aplicar el principi d'equitat, per ponderar la sentència, però no es pot fer amb un criteri únic d'equitat ja que sempre s'ha d'estar subjecte a la norma, i aplicar-se només quan ho permeti la llei.

L'art.3.2 del Codi Civil: l'equitat s'haurà de ponderar en l'aplicació de les normes, si bé les resolucions dels Tribunals només podran sostenir-se exclusivament en ella quan la llei expressament ho permeti.

- ***El concepte de vigència de la llei: l'àmbit territorial i l'àmbit temporal de vigència.***

La idea de vigència va referida a l'existència i aplicabilitat de la llei dins d'un territori i envers a persones, coses i relacions jurídiques que existeixen dins el territori. Sobre aquesta base la idea de vigència es dona en un doble àmbit: el temps i l'espai.

***Àmbit territorial de vigència:**

El Codi Civil no és massa precís, antigament si que establia que era aplicable a la península, les illes i el nord d'àfrica. Es va modificar l'any 1973 i actualment hem de buscar en diferents preceptes per arribar a la conclusió que:

Art.1.5,8,13 Codi Civil: l'àmbit territorial de vigència de les lleis, abasta tot el territori espanyol que abasta tot l'espai físic, terrestre, marítim i aeri a més a més art.11.1 i 11.2 que inclouen els avions i baixells militars espanyols , i els matriculats a Espanya que estiguin volant o navegant.

Art.1.5 les normes jurídiques contingudes als tractats internacionals no seran d'aplicació directa a Espanya mentre no hagin passat a formar part de l'ordenament jurídic intern per mitjà de la seva publicació al BOE.

Art.8.1 les lleis penals, les de policia i les de seguretat pública obliguen a tots els que es trobin en territori espanyol.

- les lleis processals espanyoles seran les úniques aplicables a les actuacions en territori espanyol sens perjudici de les remissions que puguin fer a lleis estrangeres, respecte als actes processals que s'hagin de realitzar fora d'Espanya.

Art.13.1 Les disposicions del Títol Preliminar (C.C.), en quant que determinen els efectes de les lleis i les regles generals per a la seva aplicació, així com les del Títol IV del Llibre I, amb l'excepció de les normes d'aquest relatives al règim econòmic matrimonial, tindran aplicació general i directa a tota Espanya.

13.2 Pel que fa a la resta i amb ple respecte als drets especials o forals, regirà el codi civil com a dret supletori.

Art.11.1 les formes i solemnitats dels contractes, testaments i demés actes jurídics es regiran per la llei del país en que s'otorguin.

11.3 serà d'aplicació la llei espanyola als contractes , testaments i demés actes jurídics autoritzats per funcionaris diplomàtics o consulars d'Espanya a l'estranger.

Es pot aplicar la llei espanyola fora del territori?

Si. Quan la norma de conflicte ens remeti al dret espanyol.

EX REI CITAE lloc on es troba situat el bé o la finca.

Es poden otorgar contractes o actes fora del territori?

Si, a l'ambaixada i davant d'un funcionari espanyol.

*** Àmbit temporal de vigència:**

L'entrada en vigor: moment a partir del qual comença la vigència de la llei, és el punt de partida. L'entrada en vigor pot ser:

- Expressa: quan la mateixa llei ho especifica quan es publica.

- Tàcita: no ho especifica però es dedueix d'un esdeveniment concret, que quan es produeix el fet entra en vigor, sense una constatació expressa.
- Simultànea: quan adquireix vigència a tot el territori d'una vegada.
- Successiva: quan entra en vigor en diferents moments en diferents territoris.

Art.2.1 del Codi Civil. Una llei entra en vigor als 20 dies de la seva publicació al BOE si la pròpia llei no estableix una altra cosa.

És un sistema d'entrada en vigor de les lleis simultani i no immediat (hi ha 20 dies de marge). Aquest període d'espera s'anomena VACATIO LEGIS. S'aplicarà sempre com a regla general. Comput del termini: s'inclouran els festius, per tant 20 dies naturals.

Art 5.1 del Codi Civil: sempre que no s'estableixi altra cosa, en els terminis en dies, a comptar des d'un determinat, aquest quedarà exclòs del còmput, que començarà al dia següent. Si els terminis estan en mesos o en anys es computarà de data a data. Quan al mes de venciment no hi hagués dia equivalent a l'inicial del còmput, s'entendrà que el plaç expira l'últim dia del mes.

La pèrdua de vigència: moment a partir del qual cessa la vigència de la llei, ja no està en vigor. La pèrdua de vigència pot ser:

- Temporal: suspensió de la vigència.
- Definitiva: derogació de la llei.

Causes de la pèrdua de vigència:

- causes internes:
 - es compleix el termini d'aplicació o finalitza la situació que la provocava.
 - cessa l'estat de coses o gènere de relacions jurídiques que constituïen el pressupost necessari de la llei.
- causes externes:
 - Derogació: modificació o abolició d'una norma jurídica en virtut d'una altra de nova. Hi ha un doble requisit:
 - Una llei actual només pot ser derogada per una posterior.
 - La llei que deroga a una altra ha de ser de igual rang o superior.

Art.2.2 Codi Civil: les lleis només es deroguen per altres posteriors. La derogació tindrà l'abast que expressament es disposi i s'extendrà a tot allò que contradigui a la nova llei. Per la simple derogació d'una llei no recobren vigència les que aquesta hagués derogat.

– Derogació expressa: ho manifesta expressament.

– Derogació tàcita: la nova llei és incompatible amb la legislació anterior.

Norma restauradora: és la que habilita una llei derogada.

• ***L'aplicabilitat immediata i la no retroactivitat de la llei.***

El Codi Civil segueix el principi de no retroactivitat de la llei. Art.2.3 a no ser que la mateixa llei estableixi el contrari. Si la llei diu que s'aplica retroactivitat hem de veure en quins supòsits serà i com s'aplicarà.

En matèria penal s'aplicarà la retroactivitat si és més beneficiós pel condemnat.

- ***L'aplicabilitat de les lleis no vigents: el dret transitori.***

Disposicions transitòries: normes per adequar la realitat jurídica anterior a l'actual, determinant en quines situacions. Abast de l'aplicació del nou dret i del vell a les situacions anteriors a l'entrada en vigor de la nova llei.

5. L'EFICÀCIA DE LA LLEI.

- ***Les classes d'eficàcia.***

Bàsicament l'eficàcia de la llei té una doble dimensió:

Eficàcia obligatòria* La llei obliga tothom. Com a conseqüència de l'eficàcia obligatòria hi ha una reacció per part de l'ordenament jurídic (sanció) si hi ha un incompliment de la llei (multa o pèrdua de drets).

Eficàcia constitutiva* Va referida a que quan un membre de la comunitat a la qual va destinada la llei, realitza actes jurídics a l'ampar de la llei, tenen reconeguda plena validesa. La posició jurídica del que ha otorgat un contracte, per exemple, està amparada per aquella llei aplicable. (un comprador està protegit davant el venedor i davant tercers).

Des del punt de vista de la persona, la llei es caracteritza per la seva generalitat, s'aplica a tothom. Hi ha supòsits en els que es donen excepcions a la generalitat de la llei.

- ***L'evitació de l'aplicació de la llei: la ignorància de la llei i l'error de dret.***

* Ignorància de la llei:

A nivell doctrinal es manté que si el legislador, amb la publicació de la llei (BOE,DOG,BOP) et dona els mitjans perquè puguis conèixer-la, la ignorància es pot qualificar de culpable.

A nivell de dret positiu l'art.6.1 del Codi Civil diu que la ignorància d'una llei no excusa del seu compliment.

* Error de dret:

Determinades circumstàncies que per error hagin pogut tenir-se en compte al fer un acte jurídic.

Una creença errònea vers la llei aplicable pot excloure l'aplicació de la norma?

El Codi Civil és poc precís, no ho clarifica. L'error de dret produirà només aquells efectes que les lleis determinin, i no s'aplica gairebé mai als Tribunals. Si que s'aplica l'error de fet que són vicis o errors en el procediment. En tot cas, l'error de dret haurà de ser excusable, s'haurà de demostrar que és involuntari.

- ***El frau a la llei. La renúncia a la llei.***

El frau a la llei es produeix quan algú pretén aconseguir un resultat prohibit per la llei però ho fa amparant-se en una norma dictada amb una finalitat diferent.

* Diferència entre Simulació i frau a la llei:

Simulació: fem un acte o negoci jurídic (simulat) quan realment el que pretenem és fer-ne un altre (que estem disimulant). Per exemple, en comptes d'una donació fem una venda simbòlica per estalviar impostos.

Frau: actes per sotmetret a una llei dictada amb una finalitat legalment diferent. Evitant l'aplicació de la llei que realment s'hauria d'aplicar.

* Requisits del frau a la llei:

- que hi hagi una sèrie d'actes que intentin evitar l'aplicació de la llei que seria aplicable al supòsit. Aquella llei que volem evitar que s'apliqui és la llei defraudada.
- Per fer això, ens sotmetem a l'ampar d'una altra llei dictada amb una finalitat diferent. Aquesta és la llei de cobertura.
- Que aquesta llei de cobertura no protegeixi suficientment els actes que fem.

Per tant, per ser considerat un frau a la llei no és necessari que s'acrediti Mala Fe (consciència i voluntat), és suficient l'actuació objectiva.

L'art. 6.4 del Codi Civil estableix que els actes realitzats a l'ampara del text d'una norma que persegueixin un resultat prohibit per l'ordenament jurídic, o contrari a ell, es consideraran executats en frau a la llei i no impediran la deguda aplicació de la norma que s'hagués tractat d'el·ludir. Això vol dir que:

- l'acte que intenta defraudar es considera NUL.
- s'aplicarà la llei que s'ha intentat el·ludir .

Renúncia a la llei * només serà vàlida si compleix tres requisits:

- no ser contrària a la llei (norma prohibitiva o imperativa).
- no ser contrària a la moral ni a l'ordre.
- no perjudicar a drets de tercers.

• ***La infracció de la norma: l'acte contra llei.***

Art. 6.3 Codi Civil: els actes contraris a les normes imperatives i a les prohibitives son nuls de ple dret, excepte que les lleis estableixin un efecte diferent en cas de contravenir-les.

Tipus de nul·litat: radical i absoluta.

IPSO IURE anul·lilitat de ple dret. Fa referència a tot tipus de normes o actes.

1

13

DRET CIVIL